

OBSEG NALOGE 14. srečanje Mladi za napredek Maribora

Naloga je napisana na 20 straneh.

Vsebina naloge obsega 19 strani.

Med besedilom je 15 diagramov.

Nalogi je priložen 1 izvod arhiva.

MOČ PRIJAZNE BESEDE

AVTORJI:

Mitja Špes 6.r.

Anita Flis 6.r.

Sanja Lorenci 6.r.

Mateja Sitar 6.r.

Žiga Šumer 6.r.

MENTORICA:

Olga Kasjak

Osnovna šola

Lovrenc na Pohorju

Lovrenc na Pohorju, april 1997

ŠOLSKA KNJIŽNICA
OSNOVNE ŠOLE
Lovrenc na Pohorju

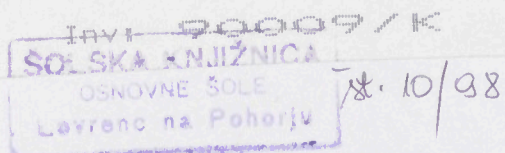
OBSEG NALOGE

Naloga je napisana na 26. straneh.	stran 2
KAZALO	stran 3
Vsebina naloge obsega 19 strani.	stran 4
II. NAMEN IN CILJ	stran 5
Med besedilom je 15 diagramov.	stran 6
Nalogi je priložen 1 izvod ankete.	stran 7
1. Prijaznost in vljudnost	stran 7
1.1. Odrasli in doživljanje prijaznosti v Lovrencu na Pohorju	stran 8
1.2. Otroci in doživljanje prijaznosti v Lovrencu na Pohorju	stran 10
2. Množica najpogostejših prijaznih besed	stran 12
2.1. Najpomembnejše prijazne besede	stran 13
2.2. Analiza ankete	stran 19
2.3. Pravilo	stran 19
3. Učinek izkre - izražanje prijaznih besed	stran 20
V. ZAKLJUČEK	stran 24
LITERATURA	stran 25
ZAHVALA	stran 26

177

0;zg/1

Moč prijazne besede /raz.:

KAZALO

I. POVZETEK NALOGE	stran 2
OBSEG NALOGE	stran 3
KAZALO	stran 4
I. POVZETEK NALOGE	stran 5
II. NAMEN IN CILJI	stran 6
III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV	stran 7
IV. VSEBINA	stran 7
1. Prijaznost in vljudnost	stran 7
1.1. Odrasli in doživljanje prijaznosti v Lovrencu na Pohorju	stran 8
1.2. Otroci in doživljanje prijaznosti v Lovrencu na Pohorju	stran 10
2. Množica najpogostejših prijaznih besed	stran 12
2.1. Najpomembnejše prijazne besede	stran 13
2.2. Analiza ankete	stran 19
2.3. Pravilo	stran 19
3. Učinek iskrene uporabe prijaznih besed	stran 20
V. ZAKLJUČEK	stran 24
LITERATURA	stran 25
ZAHVALA	stran 26

II. NAMEN IN CILJ

I. POVZETEK NALOGE

Zastavljamo si naslednja cilje:

Večina ljudi meni, da je potrebno za uspešno sporazumevanje uporabljati prijazne besede. Z uporabo prijaznih besed smo uspešnejši pri doseganju zastavljenih ciljev le v primeru, če jih uporabljamo iskreno in če z njimi izražamo svoja čustva. Ob prijaznem pozdravu - DOBER DAN - Lovrenčani najpogosteje uporabljamo še besede HVALA, PROSIM in OPROSTITE. V pogovoru s krajanji smo najbolj prijazni, kadar potrebujemo pomoč, se opravičujemo, zahvaljujemo, kadar smo pripravljni pomagati ali kadar dajemo komplimente. Prijazen pozdrav bo na ulicah in poteh v naši kotlini slišal vsak, ki bo domačina vsaj pogledal, saj je pri nas še vedno v navadi pozdravljanje z vsemi ljudmi, četudi jih ne poznamo.

Oblikovali smo pravilo za uspešen začetek, nadaljevanje ali zaključek pogovora s komer koli. Pravilo smo preiskusili na lastni koži in potrdili, da rek "LEPA BESEDA LEPO MESTO NAJDE" še vedno drži.

5. Spoznanja bomo stihali v doveznikih in ...

II. NAMEN IN CILJI

III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV

Zastavili smo si naslednje cilje:

1. Zbrati želimo tiste besede, ki jih prebivalci Lovrenca na Pohorju uporabljamo v prijaznih pogovorih s svojimi sogovorniki.
2. V množici pogosto uporabljenih "prijaznih" besed v našem kraju želimo poiskati tiste besede, ki so v lovrenškem pogovornem jeziku najpogosteje v uporabi.
3. Oblikovati želimo "pravilo" za uspešno pogovarjanje.
4. "Pravilo" o uspešnem pogovarjanju bomo preverili v pogovorih z ljudmi v našem okolju.
5. Spoznanja bomo strnili v povzetku te naloge.

3. Statistična obdelava in grafični prikaz rezultatov

Razdelili smo 80 anket. Med anketirane vključeni je bilo 29 anket iz skupine odraslih in 51 anket iz skupine otrok. Grafične smo pokazali z odstotki in diagrami.

III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV

1. Vzorec najpogostejših "prijaznih" besed

Področje lovrenške kotline smo si razdelili na pet okolišev. Vsak učenec se je pogovarjal s petimi odraslimi in s petimi otroki. Pogovarjali smo se s posamezniki, ki niso bili člani iste družine. Zaposlili smo jih, naj nam povedo pet prijaznih besed, ki jih oni najpogosteje uporabljajo. Posameznik je zbral petdeset, vsi skupaj pa dvestopetdeset prijaznih besed.

2. Anketa

Zbrane besede smo uredili po smislu (npr. dober dan, dober večer, lepo pozdravljeni, bog daj... - prijazen pozdrav; oprostite, ni bilo namenoma, nisem mislil... - opravičilo itd..) in množičnosti uporabe.

Sestavili smo anketo in ugotavljali, katerim od pogostih prijaznih besed Lovrenčani pripisujemo največji pomen.

Anketo sta izpolnjevali dve skupini:

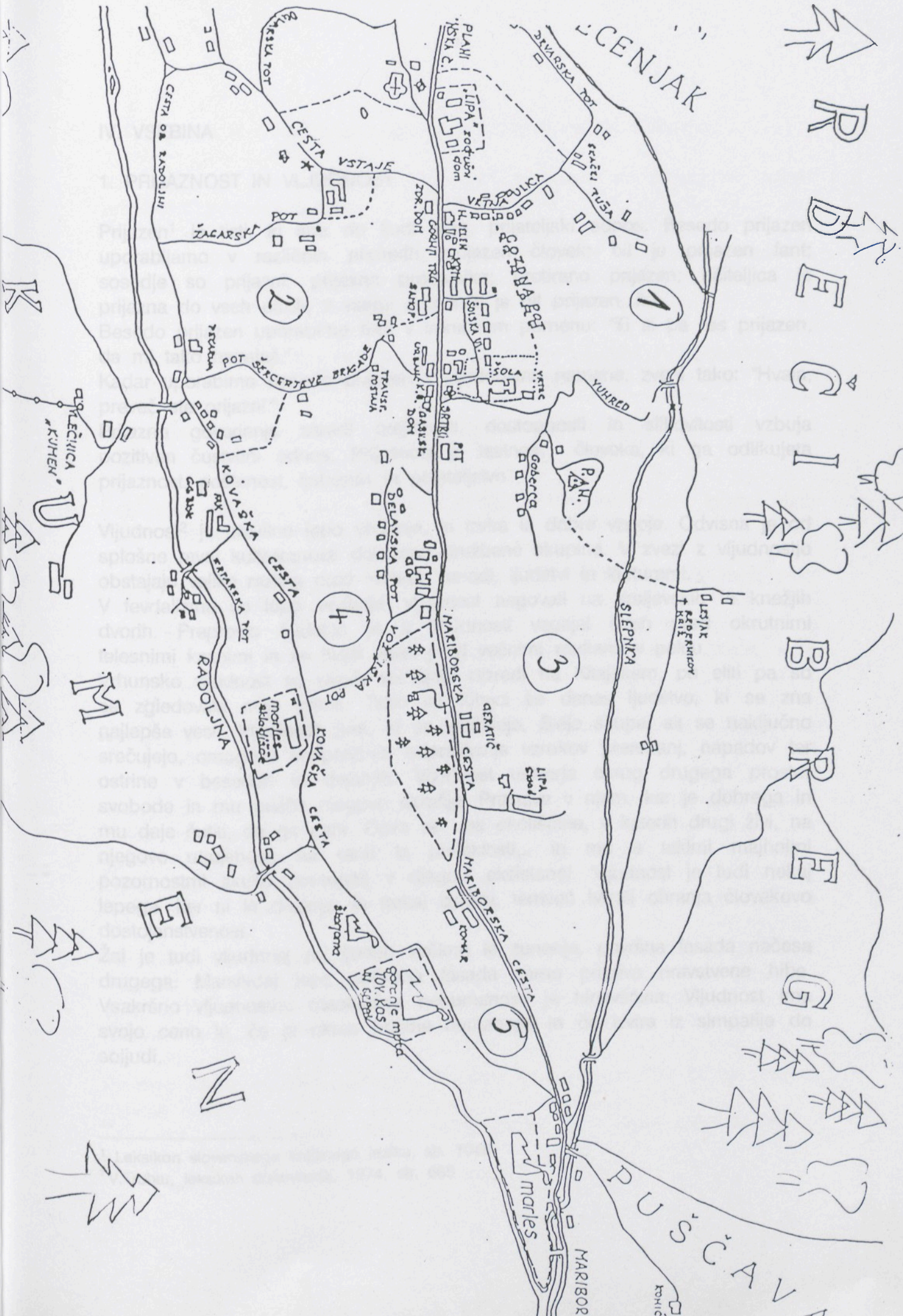
otroci (11 let do 18 let) in

odrasli (nad 18 let).

Kdor je bil naš sogovornik, ni bil anketiranec in obratno.

3. Statistična obdelava in grafični prikaz rezultatov

Razdelili smo 80 anket. Med vrnjenimi anketami je bilo 29 anket iz skupine odraslih in 36 anket iz skupine otrok. Odgovore smo ponazorili z odstotki in diagrami.

R
D
E
Č
I
B
R
E
G
G
V
A
V
A

K
U
M
E
N

IV. VSEBINA

1. PRIJAZNOST IN VLJUDNOST

Prijazen¹ je tisti, ki ima do ljudi blag, prijateljski odnos. Besedo prijazen uporabljamo v različnih primerih: prijazen človek; bil je prijazen fant; sosedje so prijazni; prijazna prodajalka; pretirano prijazen; učiteljica je prijazna do vseh otrok; z vsemi sorodniki je bil prijazen...itd.

Besedo prijazen uporabimo tudi v ironičnem pomenu: "Ti si pa res prijazen, da mi tako nagajaš."

Kadar uporabimo besedo prijazen v vljudnostne namene, zveni tako: "Hvala, preveč ste prijazni."

Prijazno govorjenje zaradi urejenosti, dostopnosti in slikovitosti vzbuja pozitiven čustveni odnos. Prijaznost je lastnost človeka, ki ga odlikujeta prijaznost, poštenost, ljubezen in prijateljstvo.

Vljudnost² je pravilno lepo vedenje, ki izvira iz dobre vzgoje. Odvisna je od splošne ravni kultiviranosti določene družbene skupine. V zvezi z vljudnostjo obstajajo velike razlike med razredi, narodi, ljudstvi in kulturami.

V fevdalizmu so lepo vedenje, vljudnost negovali na kraljevskih in knežjih dvorih. Preprosto ljudstvo je k vljudnosti vzgajal strah pred okrutnimi telesnimi kaznimi in še hujši strah pred večnimi mukami v peklju.

Vrhunsko vljudnost so razvili vladajoči razredi na Kitajskem, po eliti pa so se zgledovale nižje plasti. Tako so Kitajci še danes ljudstvo, ki se zna najlepše vesti. Vljudnost ljudi, ki se srečujejo, živijo skupaj ali se naključno srečujejo, omogoča vnaprejšnje odpravljanje vzrokov prerekanj, napadov ter ostrine v besedah in dejanjih. Vljudnost ustvarja okrog drugega prostor svobode in mu pušča njegovo ozračje. Priznava v njem, kar je dobrega in mu daje čutiti, da ga ceni. Ozira se na okoliščine, v katerih drugi živi, na njegovo utrujenost, na rane iz preteklosti... in mu s takimi majhnimi pozornostmi skuša pomagati v njegovi eksistenci. Vljudnost je tudi nekaj lepega, ker ni le dejanje, ki nekaj izpolni, temveč hkrati ohranja človekovo dostojanstvenost.

Žal je tudi vljudnost pri ljudeh večkrat le zunanja, površna fasada nečesa drugega. Marsikdaj lepa polikana fasada samo prikriva npravstvene hibe. Vsakršno vljudnostno maskiranje nehumanosti je hinavščina. Vljudnost ima svojo ceno le, če je okras pristne humanosti in če izvira iz simpatije do soljudi.

¹ Leksikon slovenskega knjižnega jezika, str. 1046

² V. Truhar, leksikon duhovnosti, 1974, str. 665

1.1. Odrasli in doživljanje prijaznosti v Lovrencu na Pohorju

Vse misli, ki jih objavljamo pod tem naslovom, so prispevali odrasli prebivalci lovrenške kotline.

Prijazen je tisti človek, ki me razume, me posluša ali mi poskuša svetovati. Nasveti prijaznega človeka me ne ponižujejo in nimam občutka, da poveljujejo mojega sogovornika.

Prijaznost najprej prepoznam po lepih in prijaznih pozdravih, vprašanjih, po prijetnem občutku v družbi tistega, ki je z menoj...

Kadar se kdo vede do mene tako, da mi "grejo od zadovoljstva mravinci po koži", vem, da je prijazen.

Sem zelo nezaupljiv človek. Prijazen človek menim, da je tisti, ki mu kljub svoji nezaupljivosti velikokrat potožim.

Prijazni so starejši ljudje, ki znajo kakšno nerodnost sočloveka spregledati in ga ne kritizirajo.

Nekateri so prijazni, čeprav tega ne znajo povedati z besedo. Dovolj je le pogled, nasmeh...

Če se kdo obnaša tako, da meni ugaja, pri tem pa ni v škodo drugih, se mi zdi prijazno.

Toliko kot je na svetu ljudi, toliko je tudi meril o prijaznosti med ljudmi. Dokler so otroci odkritosrčni in kritični, se nam zdijo nesramni. Ko spoznajo, da se v življenju lepše "skozi pride", če so prilagodljivi, postanejo preračunljivi. Takrat zvedo odrasli od njih veliko prijaznih, a lažnivih misli. Kaj je torej bolj prijazno? Povedati resnico, ki boli, ali pokloniti laž, ki godi?

Prijazno je odpreti vrata človeku, ki vstopa s polnimi rokami...Prijazno je odstopiti sedež v polni dvorani...Prijazno je odstopiti prednost pri zdravniku tistemu, ki težje čaka...Prijazno je priskočiti na pomoč ali delati družbo pri kakšnem opravilu...

Prijazno je kaj postoriti namesto drugega, z namenom, da bi mu olajšal napore, ne da bi pričakoval plačilo...

Tako kot ni vsak nasmeh zagotovilo prijaznosti, tudi vsaka solza ni izbruh žalosti.

Če si prijazen, govoriš lepe prijazne in tihe besede (gluhemu velja obratno), ki jih spremlja smehljaj.

Jaz mislim, da je prijazen tisti, ki naredi komu drugemu kakšno uslugo, četudi ga ta ni zaprosil.

Kdor je prijazen in vljuden, ne moti s svojim obnašanjem ostalih soljudi. Upošteva pravila lepega vedenja, prijazno pozdravlja, ponudi stol v čakalnici ali na avtobusu.

Prijazen voznik da v dežju prednost pešcu, da prečka cesto, ne vozi po lužah in ne škropi mimoidočih. Ne izsiljuje...

Meni se zdi prijazen vsak, ki pazi, da s svojim ravnanjem ne ovira drugega.

Prijaznost je za človeka spremenljiva. Kar se mi je zdelo v otroštvu prijazno, se mi zdi danes povsem običajno, ali celo nesramno.

Prijazna je medicinska sestra, ki razume da sem prišla od daleč in mi uredi sprejem pri zdravniku, četudi nisem naročena...

Prijaznost je nekaj, kar ljudje zelo hitro začutimo in je nikoli ne pozabimo. Prava prijaznost je tista, ki traja. Od prijaznega človeka prihaja lahkotno in neprisiljeno in se je nevede nalezemo.

Prijazno nikoli ni škodljivo ali nevarno, je prijetno, toplo, nežno...to je nekaj, kar bi mi vselej prijalo. Ne pozabite na to, da imamo prijazne ljudi, prijazne igrače, okolju prijazne barve...

Meni je prijazen tisti, ki se lepo obnaša, je ustrežljiv, poslušen, strpen in pozoren. Če boste vprašali kakšnega pesnika ali pisatelja, pa vam bo povedal še več: prijazno sonce, prijazna ptica, jutro prijazno, prijazen dež po dolgih mesecih suše...

Prijazno je lahko vse. Samo sprejeti moraš tako, kot da je bilo namenjeno v dobrobit tebi. Primer: Ne peljem te z avtom, ker se je zdravo gibati na svežem zraku...Tisti, ki rad hodi peš, mu bo to prijazno, tistemu, ki ga bolijo noge, pa verjetno ne...

1.2. Otroci in doživljanje prijaznosti v Lovrencu na Pohorju

Zapisali smo najzanimivejše misli, ki so jih povedali učenci predmetne stopnje.

Prijazen je sošolec, če mi ponudi žvečilko, ali sošolka, kadar mi prišepetava.

Mama je prijazna in mi reče: "Lepo prosim, pojdi mi po mleko!"
Oče je prijazen, ker me ne tepe, če dobim slabo oceno.

Babica mi vsakokrat v trgovini nekaj kupi. Zato je prijazna.

Nekoč pri pouku nisem razumel. Prosil sem sošolca, naj mi pomaga. Obljubil mi je, da mi bo pomagal pri kontrolki. Ko smo pisali kontrolko, mi ni mogel pomagati, ker naju je učiteljica presedla. Dobil sem slabo oceno. Ko sem sošolca ponovno prosil, naj mi pomaga, mi je drug učenec rekel: "Jaz ti lahko razložim, da boš znal." Najprej mi ni bilo do tega, ker bi se raje lovil z drugimi fanti, potem sem si pa premislil...

Danes razumem tisto snov in komaj čakam, da me bo učiteljica vprašala. Ker znam, ne bom potreboval pomoči. Drugi sošolec je bil še bolj prijazen...

Prijazni ljudje takole govorijo:

Prosim, odstopi mi prostor! Ali bi se prestopil malo? Ali bi mi prijeli vrečko? Lepo prosim, pomagajte mi!

Boš imel žvečilko? Izvoli! Ne, hvala. Oprosti, nisem te udaril namenoma. Ali te kaj boli? Te je strah? Ne boj se, bo že kako. Ali kaj potrebuješ? Sem zvedel, da si zbolel. Ali ti naj prinašam zvezke?

Prijazno se pogovarjam z lepimi besedami in se smehljam.

Prijazni so tisti, ki ne gledajo jezno.

Prijazen sošolec me povabi v igro z ostalimi. Tega sem zelo vesel. Drugič bom storil tudi jaz kaj takega.

Jaz sem prijazna do drugih in jim pravim, da so najboljši, najbolj prijazni.

Prijazni smo takrat, kadar komu kaj pomagamo. Ponavadi hitro in nepričakovano.

Prijazno je, če pomagam gospe, ki zelo slabo vidi, čez cesto.

Prijazni smo takrat, kadar kaj naredimo z ljubeznijo za koga, ki ga sploh ne poznamo.

Mama mi pokaže prijaznost s poljubom, ali mi reče lepo besedo.

Če si v trgovini kaj kupim, to delim s tistim, ki me je spremljal.

Prijazni so tisti, ki se jih jaz ne bojim.

Prijazna je babica, ker me ima rada, čeprav sem umazan.

2. OMEJITEV PROBLEMA

Na podlagi tega, kar so nam povedali sogovorniki, ugotavljamo, da ljudje prijaznost različno razlagamo in prepoznavamo. V večini primerov ljudje prepoznajo prijaznost soljudi po doživljanju ugodja v stiku z njimi. Odrasli razumejo prijaznost, kadar doživljajo ugodje ob uglajenih medsebojnih odnosih. Prijaznost pojasnjujejo kot sprejemanje in ponudbo moralnih, osebnih in etičnih vrlin. Jezik, s katerim opisujejo prijaznost, je bolj pester, kakor pri otrocih.

Otroci večkrat kakor odrasli povezujejo prijaznost z materialno pridobitvijo, poklonom ali z odpovedjo. Prijaznost razlagajo s skromnim besednim zakladom. Večinoma omenjajo nasmeh, pozdrav, zahvalo in konkretna vprašanja po pomoči. Mnogi otroci povezujejo radodarnost staršev in starih staršev s prijaznostjo. Prijazen človek v svetu otrok veliko daje, poklanja, pravično deli.

Jezik, s katerim opisujejo prijaznost odrasli, je bolj pester, kakor pri otrocih. Razlike so opazne le pri opisovanju prijaznosti. V prepoznavanju prijaznosti smo imeli občutek, da otroci, prav tako kakor odrasli, uspešno prepoznavajo prijaznost ljudi. Verjetno obstajajo razlike v besednem zakladu in v številu življenjskih iskušenj, ki jih imajo odrasli in otroci.

V nadaljevanju naloge bomo ugotavljali, kako krajani Lovrenca na Pohorju najpogosteje izražamo prijaznost.

Hipoteze raziskave

- V neskončni množici prijaznih besed obstaja skupina tistih prijaznih besed, ki jih večina med nami najpogosteje uporablja.
- Uporabo najpogostejših prijaznih besed pri ljudeh pogojujejo podobne potrebe.
- Od starosti sogovornika je odvisno število uporabljenih prijaznih besed v pogovoru z njim.
- Če bomo svoje delo obogatili s prijaznimi besedami do soljudi, bomo uspešnejši.

2.1. Množica najpogostejših prijaznih besed

Krajani so nam našli mnogo besed, s katerimi posredujejo ali prepoznavajo prijaznost v družbi sogovornika. Ker mnoge različne besede prinašajo enako ali slično sporočilo, smo jih združili v smiselne skupine. 250 besed smo razvrstili v skupine. Število v oklepaju pove, koliko ljudi jih je omenilo.

prosim	(29)
hvala	(37)
oprostite (pardon, ne zamerite...)	(31)
vprašanje s ponujeno pomočjo	(22)
prijazen pozdrav (dober dan, dobro jutro...)	(62)
pripravljenost za pogovor	(5)
povabilo v družbo	(4)
poklon, kompliment (prijazen si...)	(18)
dobre želje (Lepo se imej! Upam, da ti bo uspelo.)	(8)
vprašanje po počutju (Kako si kaj? Ti je dobro?)	(6)
rad te imam	(6)
pohvala(Dobro si naredil. Lepo se obnašaš...)	(11)
ponudba (izvoli)	(6)
opozorilo (Pazite, nevarno je! Pozabili ste...)	(3)

Lovrenčani uporabljamo prijazne besede ob pozdravljanju, kadar se zahvaljujemo, opravičujemo, potrebujemo pomoč, kadar smo pripravljene pomagati in kadar izrekamo komplimente.

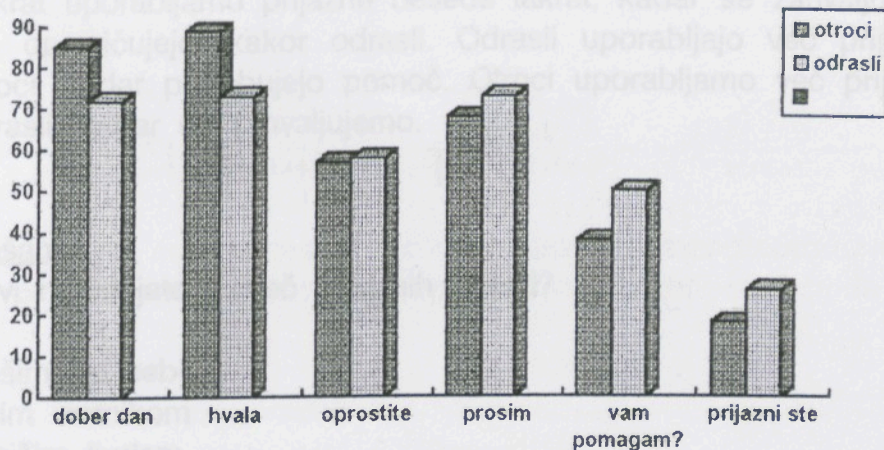
2.2. Najpomembnejše prijazne besede

Pri sestavljanju ankete smo upoštevali prejšnja spoznanja. Odgovore prikazujemo z diagrami.

1. vprašanje:

Od 1 do 5 točkujete besede tako, da boste pripisali največ točk tisti prijazni besedi, ki jo vi največkrat uporabljate in najmanj točk tisti besedi, ki jo najmanj uporabljate!

DOBER DAN _____; HVALA _____; OPROSTITE _____; PROSIM _____;
VAM POMAGAM? _____; PRIJAZNI STE _____.

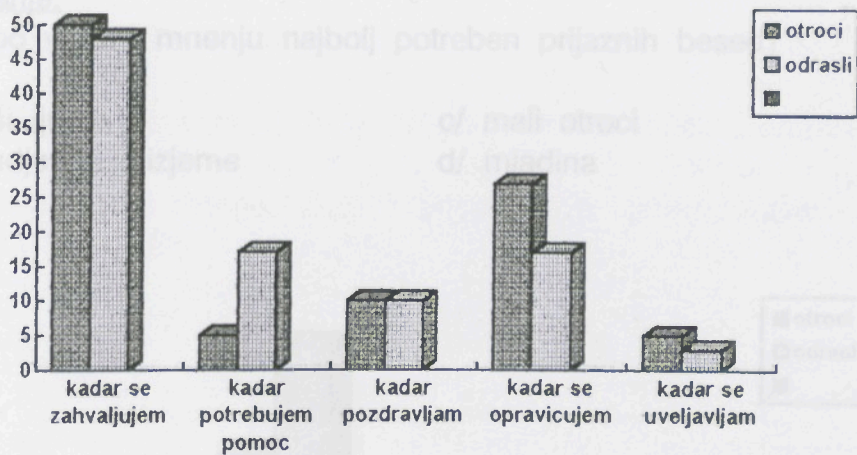

Ob pozdravu prevladujejo v pogosti uporabi prijaznih besed še besede hvala, prosim in oprostite. Pri odraslih se večkrat kakor pri otrocih pojavljajo besede prosim, vprašanje po pomoči in poklon prijaznosti.

2. vprašanje:

Kdaj uporabite v pogovoru največ prijaznih besed?

- a/ kadar se zahvaljujem
- b/ kadar potrebujem pomoč
- c/ kadar pozdravljam
- d/ kadar se opravičujem
- e/ kadar se na ta način uveljavljam v družbi

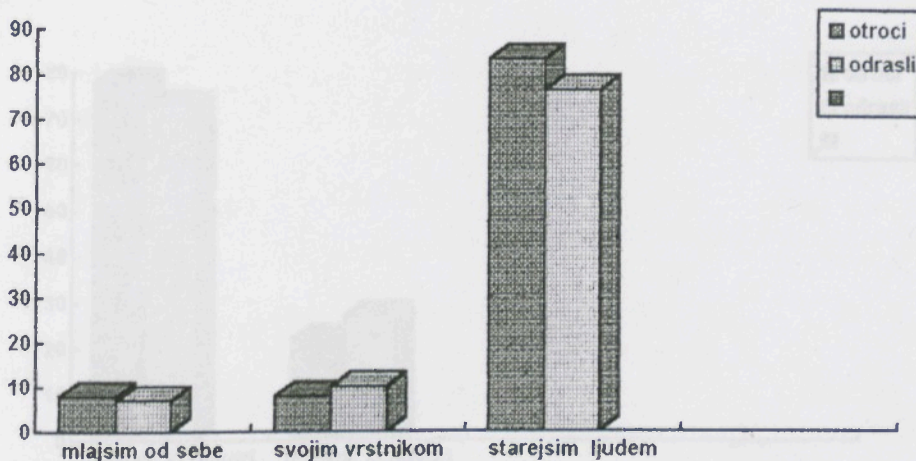
Največkrat uporabljamo prijazne besede takrat, kadar se zahvaljujemo. Otroci se več opravičujejo, kakor odrasli. Odrasli uporabljajo več prijaznih besed kot otroci, kadar potrebujejo pomoč. Otroci uporabljamo več prijaznih besed kot odrasli, kadar se zahvaljujemo.

(potrebujejo pomoč)

3. vprašanje:

Komu vi namenjate največ prijaznih besed?

- a/ mlajšim od sebe
- b/ svojim vrstnikom
- c/ starejšim ljudem

Otroci in odrasli ljudje namenjajo največ prijaznih besed starejšim ljudem.

4. vprašanje:

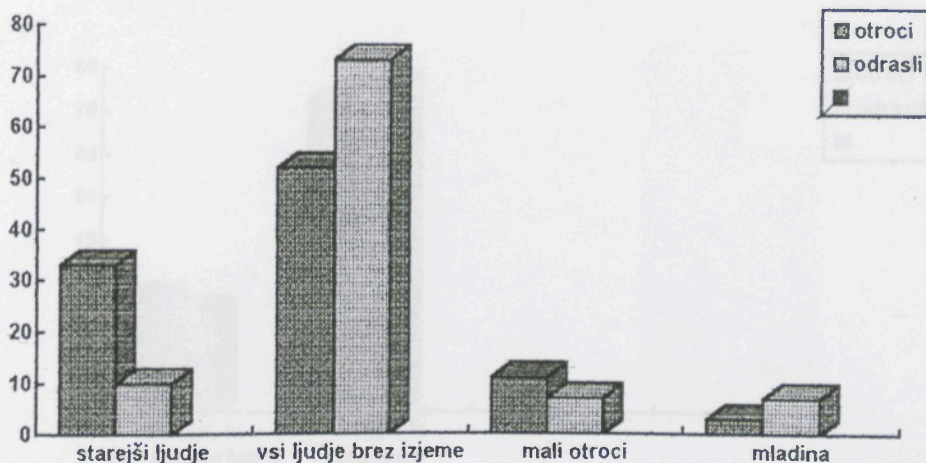
Kdo je po vašem mnenju najbolj potreben prijaznih besed?

a/ starejši ljudje

b/ vsi ljudje brez izjeme

c/ mali otroci

d/ mladina

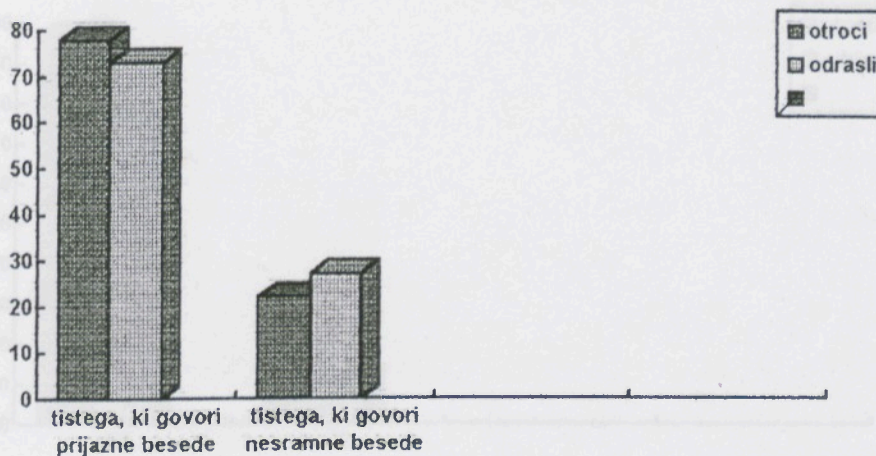
Prijaznih besed smo potrebni vsi ljudje brez izjeme. Veliko otrok meni, da potrebujejo največ prijaznih besed odrasli.

5. vprašanje:

Koga si dalj časa zapomnite?

a/ tistega, ki me je presenetil s prijazno besedo

b/ tistega, ki je v pogovoru z menoj uporabljal nesramne besede

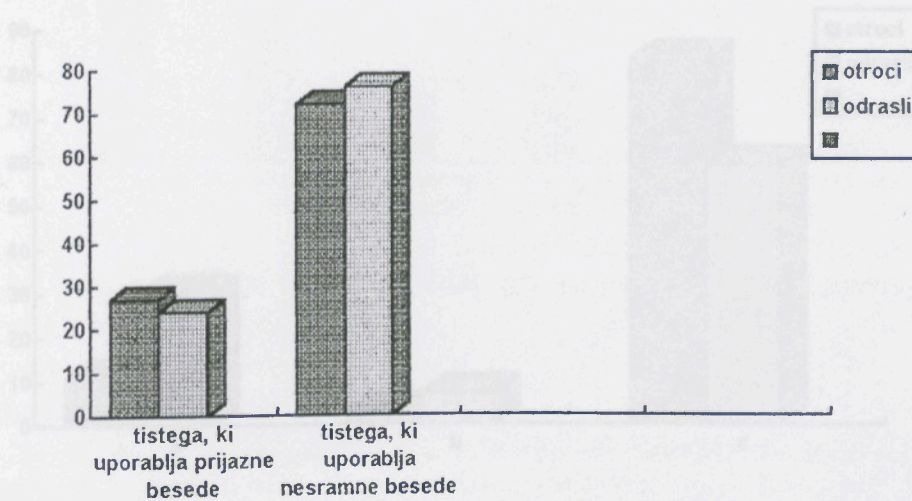
Več ljudi si bolj zapomni sogovornika, ki uporablja v pogovoru prijazne besede.

6. vprašanje:

Kaj bi svetovali prijatelju? (izira vaše obnašanje do sogovornika?)

a/ naj prej pozabi tistega, ki je v pogovoru z njim uporabljal prijazne in dostojne besede?

b/ naj prej pozabi tistega, ki je v pogovoru z njim uporabljal nesramne in nedostojne besede?

Naveč ljudi se jama po pogovorni kulturi sogovornika. Zai je zelo malo

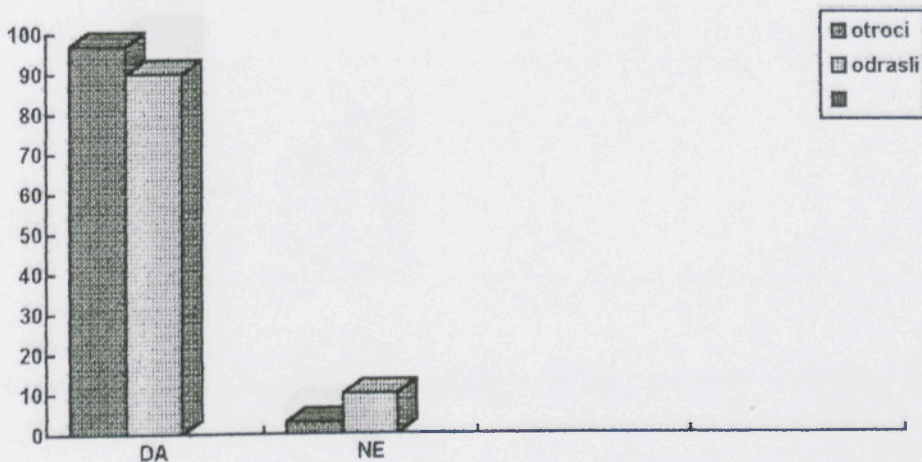
Večina anketirancev meni, da je prav čimprej pozabiti tistega, ki uporablja v pogovoru nesramne besede.

7. vprašanje:

Ali verjamete v učinkovitost prijaznih besed?

a/ da

b/ ne

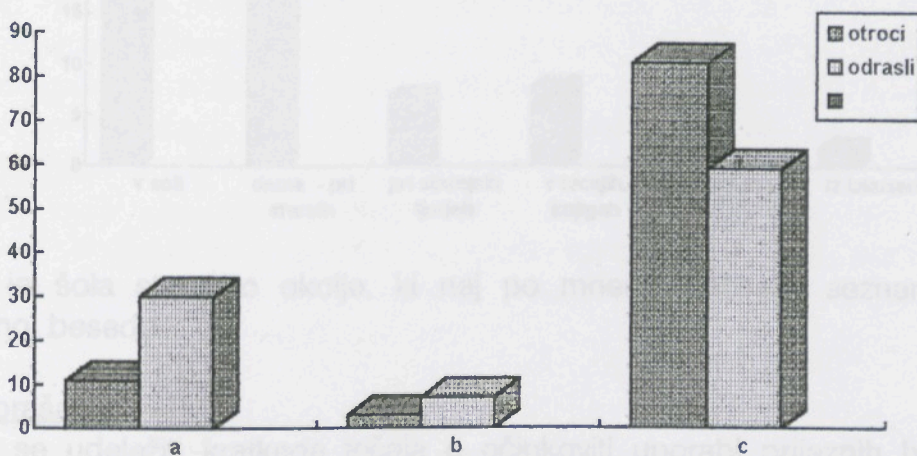
Večinoma ljudje verjamejo v učinkovitost prijazne besede.

Večne anketirancev je bilo mnenja, da prijazne besede premalo uporabljamo.

8. vprašanje:

Kateri opis najbolj karakterizira vaše obnašanje do sogovornika?

- a/ če uporablja sogovornik prijazne besede, jih uporabljam tudi jaz...
- b/ če uporablja sogovornik nesramne besede, uporabljam jaz prijazne...
- c/ tako kot govori sogovornik z menoj, tako govorim jaz z njim...

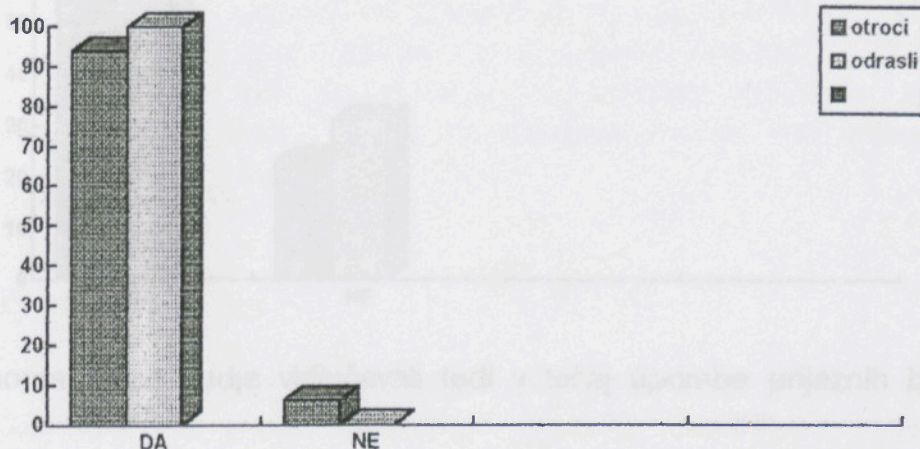

Največ ljudi se ravna po pogovorni kulturi sobesednika. Žal je zelo malo tistih, ki uporabljajo do sogovornika prijazne besede kljub temu, da uporablja sogovornik nesramne besede.

9. vprašanje:

Ali ljudje premalo uporabljamo prijazne besede?

- a/ da
- b/ ne

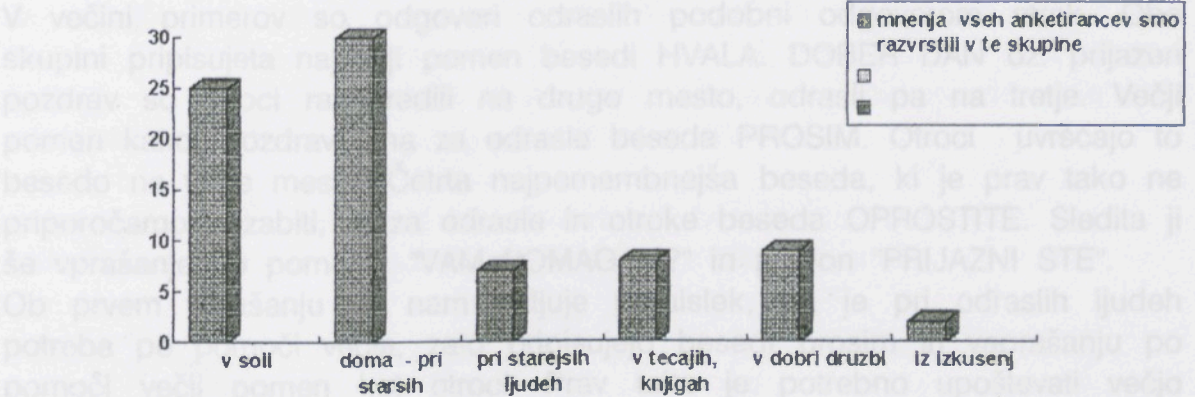

Večina anketiranih je bila mnenja, da prijazne besede premalo uporabljamo.

10. vprašanje:

Kje bi se po vašem mnenju morali ljudje naučiti prijaznih besed?

Ugotovitev v zvezi s prvo hipotezo:

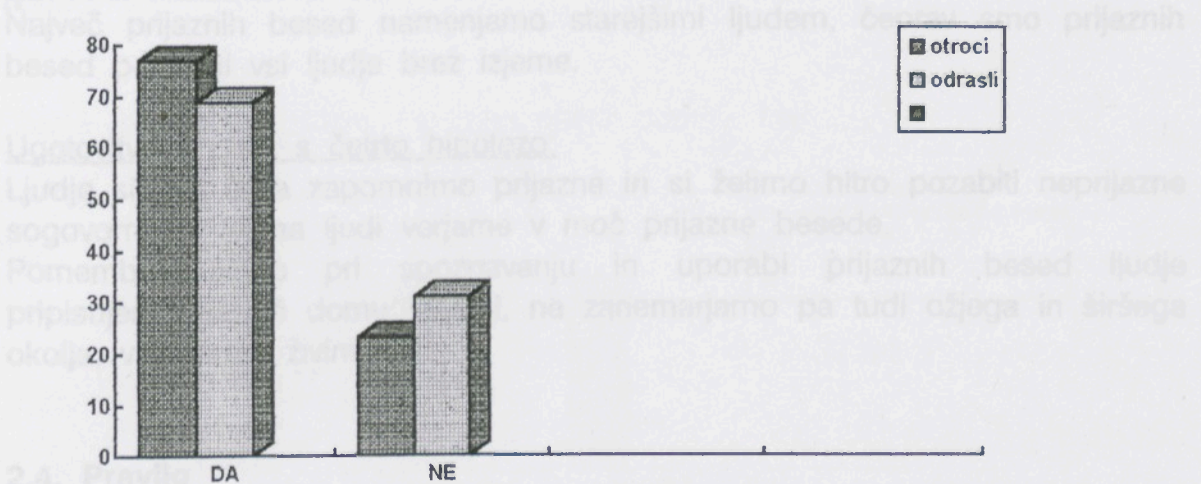
Dom in šola sta tisto okolje, ki naj po mnenju večine seznanjata ljudi s prijazno besedo.

11. vprašanje:

Ali bi se udeležili kratkega tečaja o učinkoviti uporabi prijaznih besed, če bi ga pripravili v naši šoli?

a/ da b/ ne

Ugotovitev v zvezi s tretjo hipotezo:

Večinoma bi se ljudje vključevali tudi v tečaj uporabe prijaznih besed. M in OPROSTITI. Ko boste obvladali uporabo teh 'tren besed, pričnate nemudoma vaditi uporabo vprašanja "VAM POMAGAM?" in pohvale "PRIJAZNI STE". Ne pozabite! Kar izrečete, mora biti iskreno!

2.3. Analiza ankete

Ugotovitve v zvezi s prvo hipotezo:

V večini primerov so odgovori odraslih podobni odgovorom otrok. Obe skupini pripisujeta največji pomen besedi HVALA. DOBER DAN oz. prijazen pozdrav so otroci razporedili na drugo mesto, odrasli pa na tretje. Večji pomen kakor pozdrav, ima za odrasle beseda PROSIM. Otroci uvrščajo to besedo na tretje mesto. Četrta najpomembnejša beseda, ki je prav tako ne priporočamo pozabiti, je za odrasle in otroke beseda OPROSTITE. Sledita ji še vprašanje po pomoči "VAM POMAGAM?" in poklon "PRIJAZNI STE".

Ob prvem vprašanju se nam vsiljuje pomislek, da je pri odraslih ljudeh potreba po pomoči večja, zato pripisujejo besedi prosim in vprašanju po pomoči večji pomen kot otroci. Prav tako je potrebno upoštevati večjo spretnost v izražanju odraslih. Ti znajo vprašanje - vam pomagam - ali besedico prosim izreči v povezavi s prijaznim pogledom in nasmehom. V teh primerih je to že hkrati pozdrav.

Ugotovitve v zvezi z drugo hipotezo:

Največ prijaznih besed uporabljamo v pogovoru, kadar se zahvaljujemo. Odrasli uporabijo veliko prijaznih besed tudi kadar potrebujejo pomoč in kadar se opravičujejo. V primeru opravičevanja izstopajo z uporabo prijaznih besed otroci.

Ugotovitve v zvezi s tretjo hipotezo:

Največ prijaznih besed namenjamo starejšimi ljudem, čeprav smo prijaznih besed potrebni vsi ljudje brez izjeme.

Ugotovitve v zvezi s četrto hipotezo:

Ljudje si dalj časa zapomnimo prijazne in si želimo hitro pozabiti neprijazne sogovornike. Večina ljudi verjame v moč prijazne besede.

Pomembno vlogo pri spoznavanju in uporabi prijaznih besed ljudje pripisujemo največ domu in šoli, ne zanemarjamo pa tudi ožjega in širšega okolja, v katerem živimo.

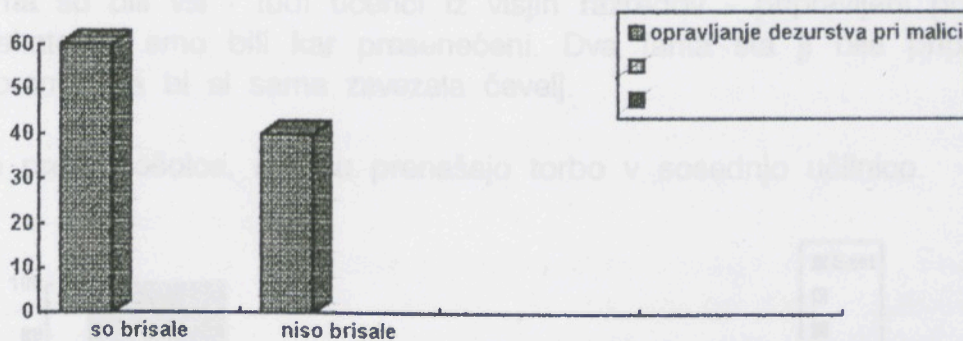
2.4. Pravilo

Ob prijaznem pozdravu najbolj cenimo besede HVALA, PROSIM in OPROSTITE. Ko boste obvladali uporabo teh treh besed, pričnite nemudoma vaditi uporabo vprašanja "VAM POMAGAM?" in pohvale "PRIJAZNI STE!" Ne pozabite: Kar izrečete, mora biti iskreno!

3. UČINEK ISKRENE UPORABE PRIJAZNIH BESED

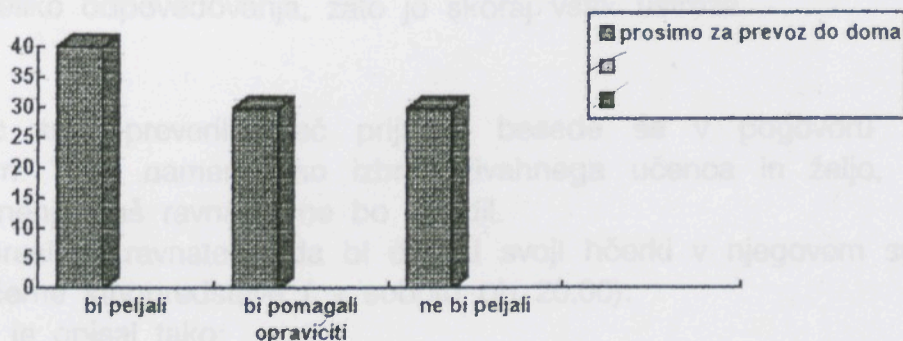
Veljavnost pravila smo preverili na lastni koži. Medtem, ko smo ljudi prosili za uslugo, smo izbirali predvsem tiste želje, katerih uresničitve si velikokrat želimo. Tudi naši sogovorniki so bili tisti izbranci, pred katerimi smo sicer v zadregi, se jih bojimo, nas je strah. Ker že v naprej menimo, da naše želje ne bodo uresničene, jih ponavadi niti ne izrečemo.

Anita je prosila sošolke, da bi namesto nje brisale mize pri malici. Ustrežljivost sošolcev in sošolk prikazujemo z diagramom:

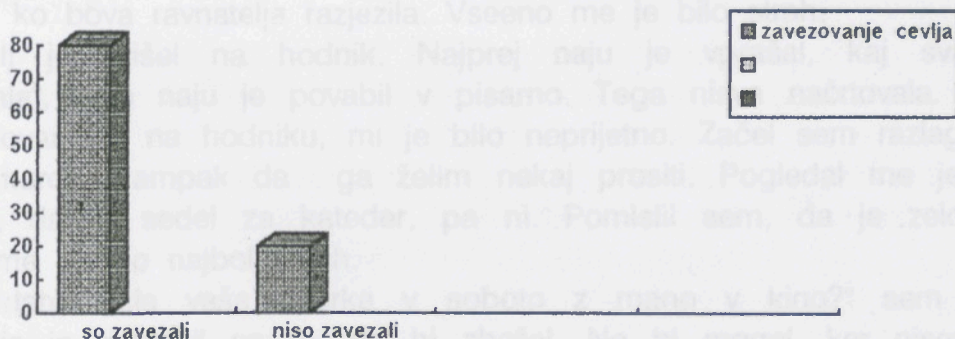
Večinoma so nam ustregli tisti sošolci in sošolke, za katere smo to predvidevali. Fantje, ki v odmoru igrajo košarko, nam niso ustregli. V najslabšem primeru je dobila Anita v odgovor kratko pojasnilo: "Nimam časa."

Sanja je prosila učitelje, če bi jo peljali domov, ker ...

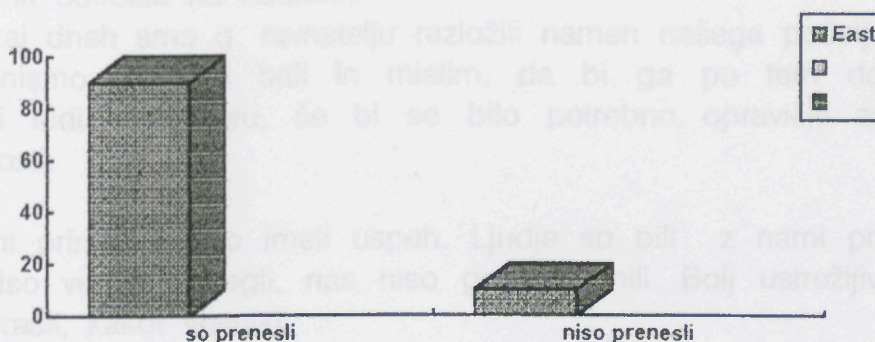
Učiteljem se je zdelo bolj primerno, da nas naučijo opravičevanja. Nekateri bi nam ustregli, a niso imeli časa. Nekaterih nismo upali poprositi za to uslugo, ker nas je bilo strah zamere.

Mateja je s polnimi rokami prosila mimoidoče, da ji zavežejo čevlji.

Večinoma so bili vsi - tudi učenci iz višjih razredov - pripravljeni pomagati. Nad nekaterimi smo bili kar presenečeni. Dva fanta sta ji bila pripravljena prijeti breme, da bi si sama zavezala čevlji.

Žiga je prosil sošolce, da mu prenašajo torbo v sosednjo učilnico.

Prenašanje torbe sošolcu je za večino učencev majhna usluga, ki ne zahteva veliko odpovedovanja, zato jo skoraj vsak ustreže.

Za konec smo preverili moč prijazne besede še v pogovoru z našim ravnateljem. V ta namen smo izbrali živahnega učenca in željo, ki ji po našem mnenju naš ravnatelj ne bo ugodil.

Mitja je prosil g. ravnatelja, da bi dovolil svoji hčerki v njegovem spremstvu ogled večerne kinopredstave (v soboto ob 20.00):

Pogovor je opisal tako:

Ker me je bilo strah, me je spremljal sošolec Žiga. Dežurni učenec je povedal g. ravnatelju, da želiva z njim govoriti in da ga prosiva, če bi prišel na hodnik. Tovarišica, ki je vedela, kaj nameravava, je bila za vsak

slučaj v bližini in urejala stensko vitrino. Obljubila je, da bo priskočila na pomoč, ko bova ravnatelja razjezila. Vseeno me je bilo strah.

Ravnatelj je prišel na hodnik. Najprej naju je vprašal, kaj sva spet "naštimala", nato naju je povabil v pisarno. Tega nisva načrtovala. Ker je ostala tovarišica na hodniku, mi je bilo neprijetno. Začel sem razlagati, da ni nič narobe, ampak da ga želim nekaj prositi. Pogledal me je. Želel sem si, da bi sedel za kateder, pa ni. Pomislil sem, da je zelo velik. Takrat me je bilo najbolj strah.

"Ali bi lahko šla vaša hčerka v soboto z mano v kino?" sem izrekel vprašanje in pomislil na to, da bi zbežal. Ne bi mogel, ker nisem čutil kolen. Ravnateljev odgovor je bil presenetljiv: "Sta njo že vprašala?" Strah me je že malo mineval, zato sem gladko razložil, da sva želela imeti najprej njegovo dovoljenje. Kar sem doživljal prej kot strah in tesnobo, se je spremenilo v prijetno zadovoljstvo. Pogovor je bil kratek. Ravnatelj je privolil. Meni se je zdel zaskrbljen, Žiga pa pravi, da je bil presenečen. " Lahko. Petnajst minut po predstavi pa mora biti doma!" je rekel. Zahvalila sva se in odfrčala na hodnik...

Po nekaj dneh smo g. ravnatelju razložili namen našega početja. Seveda se takrat nismo nič več bali in mislim, da bi ga po tem dogodku upali poiskati tudi v primeru, če bi se bilo potrebno opravičiti zaradi kakšne nerodnosti.

V večini primerov smo imeli uspeh. Ljudje so bili z nami prijazni. Četudi nam niso vedno ustregli, nas niso grdo zavrnil. Bolj ustrežljivi so bili do nas odrasli, kakor vrstniki.

Ugotavljamo, da pregovor - LEPA BESEDA LEPO MESTO NAJDE - še vedno drži. Uspešnost uporabe našega pravila je potrjena.

5. ZAKLJUČEK

Prijazne besede se ne naučiš. Prijazno besedo doživiš in ko jo človek doživi večkrat se je "navleče"..., postane od nje odvisen, jo potrebuje in čuti potrebo, da jo pove še drugim...Kdor prijazno besedo le izgovarja, mu tudi poslušalec ne bo verjel. Kdor pa jo vpleta v pogovor neobremenjeno, ne da bi mislil na njeno korist in uspešnost, bo dosegel prav to...večjo poslušnost, poslušalčevo zaupanje in uspešen dogovor...

Lepa beseda ni dovolj, da bi ji verjeli...Prepričljiva postane šele takrat, kadar jo spremlja prijaznost, nasmeh, stisk roke...

Raziskava je bila opravljena v lovrenški kotlini, kjer se ljudje še danes pozdravijo, četudi se ne poznajo. Prav tako smo Lovrenčani sposobni še danes spregovoriti kakšno besedo pozornosti tudi z nepoznanim človekom. Ko bomo starejši, učenci kakšne srednje šole, bomo izdelali podobno raziskavo še na vzorcu ljudi katerega drugega kraja in dopolnili svoja spoznanja s primerjavo rezultatov.

LITERATURA:

- Osip Šest - Simon Preprost: Kar po domače, Mohorjeva družba, Celje 1994.
- dr. Jože Ramovš: Sto domačih zdravil za dušo in telo 1 in 2, Mohorjeva družba, Celje 1990.
- V. Turhlar, Leksikon duhovnosti, Ljubljana 1974.
- Anton Bajec: Slovar slovenskega knjižnega jezika; DZS Ljubljana 1994.

ANKETA

ZAHVALA

Raziskovalci te skupine se zahvaljujemo vsem svojim sogovornikom in številnim krajanom, ki so nam zaupali svoje misli in razmišljanja.

Še posebej se zahvaljujemo:

- g. Božu Fornezziju za vezavo naloge;
 - ge. Zdenki Jakop, ki je našo nalogo lektorirala in vodstvu OŠ Lovrenc na Pohorju, ki je omogočilo naše raziskovanje.
- učenci in mentorica
raziskovalne skupine

DOBER DAN _____; HVALA _____; OPROSTITITE _____; PROSIM _____;
VAM POMAGAM? _____; PRIJAZNI STE _____

V naslednjih vprašanih obkrožite samo en odgovor!

3. Kdaj uporabite v pogovoru največ prijaznih besed?

- a/ kadar se zahvaljujem
- b/ kadar potrebujem pomoč
- c/ kadar pozdravljam
- d/ kadar se opravičujem
- e/ kadar se na ta način uveljavljam v družbi

4. Komu namenjate največ prijaznih besed?

- a/ mišim od sebe
- b/ svojim vrstnikom
- c/ starejšim ljudem

5. Kdo je po vašem mnenju najbolj potreben prijaznih besed?

- a/ starejši ljudje
- b/ vsi ljudje brez izjeme
- c/ mali otroci
- d/ mladina

6. Koga si dlje časa zapomnita?

- a/ tistega, ki me je presenetil s prijazno besedo
- b/ tistega, ki je uporabljal nepravilne besede

ANKETA

Smo učenci, raziskovalci in raziskujemo, moč, pomen in učinkovitost prijaznih besed. S to anketo želimo med mnogimi prijaznimi besedami poiskati najučinkovitejše, zato Vas prosimo, da jo izpolnite. Anketa je anonimna. Za Vaše iskrene odgovore se Vam že vnaprej prijazno zahvaljujemo.

1. Starost _____ spol _____

2. Od 1 do 5 točkujete besede tako, da boste pripisali največ točk tisti prijazni besedi, ki jo Vi največkrat uporabljate, najmanj pa tisti, ki jo najmanj uporabljate.

DOBER DAN _____; HVALA _____; OPROSTITUTE _____; PROSIM _____;
VAM POMAGAM? _____; PRIJAZNI STE _____;

V naslednjih vprašanjih obkrožite samo en odgovor!

3. Kdaj uporabite v pogovoru največ prijaznih besed?

- a/ kadar se zahvaljujem
- b/ kadar potrebujem pomoč
- c/ kadar pozdravljam
- d/ kadar se opravičujem
- e/ kadar se na ta način uveljavljam v družbi.

4. Komu namenjate največ prijaznih besed?

- a/ mlajšim od sebe
- b/ svojim vrstnikom
- c/ starejšim ljudem

5. Kdo je po vašem mnenju najbolj potreben prijaznih besed?

- a/ starejši ljudje
- b/ vsi ljudje brez izjeme
- c/ mali otroci
- d/ mladina

6. Koga si dlje časa zapomnote?

- a/ tistega, ki me je presenetil s prijazno besedo
- b/ tistega, ki je uporabljal nesramne besede

5. Koga prej pozabite?

- a/ tistega, ki vas je presenetil s prijazno besedo
- b/ tistega, ki pri pogovoru uporabljal nesramne besede

7. Ali verjamete v moč prijazne besede? DA NE

8. Kateri opis najbolje karakterizira vaše ravnanje do sogovornika?

- a/ ...če je sogovornik prijazen sem tudi jaz prijazen...
- b/ ...če je sogovornik nesramen, ga ostro zavrnem....
- c/ tako, kot se obnašajo drugi do mene, tako se obnašam jaz do njih...

9. Ali ljudje premalo uporabljamo prijazne besede? DA NE

10. Kje bi se naj ljudje naučili prijaznih besed? DA NE

11. Ali bi se udeležili kratkega tečaja o učinkovitem uporabljanju prijaznih besed, če bi ga organizirali v naši šoli? DA NE

11. Opišite nam kakšen Vaš dogodek v zvezi s prijaznostjo ali nesramnostjo ljudi!

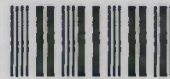
177

O;zg/1

Moč prijazne besede /raz.:

Inv: 90009/K

OŠ Lovrenc na Pohorju

090009